

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРОЄКТ
ПОЛОЖЕННЯ**
про організацію інклюзивного навчання у
Полтавському державному аграрному університеті

ЗМІСТ

I.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
II.	ОСОБЛИВОСТІ ВСТУПУ ТА ПРОФОРІЄНТАЦІЇ	4
III.	ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	4
IV.	ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	5
V.	ОЦІНЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ	7
VI.	СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ СУПРОВІД ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	7
VII.	ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	8

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання у Полтавському державному аграрному університеті (далі - Положення) регулює організацію навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, а також формування інтегрованого освітнього середовища в Полтавському державному аграрному університеті (далі - Університет) шляхом реалізації комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів до освітнього процесу для здобуття вищої освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, п.4 ч.3 ст.3 та ч.1 ст. 4 закону України «Про освіту» від 01 липня 2014 р. № 1556-VII, «Про вищу освіту», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти» від 9 грудня 2020 р. № 1289, постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти» від 10 липня 2019 р. № 635, Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року, внутрішніх положень Університету, інших нормативно-правових актів у сфері освіти, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, Положення про навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком в Полтавському державному аграрному університеті та інших нормативно-правових актів.

1.3. Університет надає освітні послуги здобувачам освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

1.4. У цьому положенні терміни використовуються в таких значеннях:

1.4.1. **Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами** - особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в закладах вищої освіти.

1.4.2. **Інклюзивна група** - група у закладі вищої освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

1.4.3. **Розумне пристосування** – це конкретні зміни в існуючому освітньому середовищі для конкретної людини чи групи осіб.

1.4.4. **Принципи універсального дизайну** – це підхід у проєктуванні будівель, споруд, послуг та цифрових ресурсів, що забезпечує рівні можливості їх використання всіма людьми, включно з особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення, без необхідності спеціальної адаптації.

1.4.5. **Індивідуальний навчальний план** здобувача освіти з особливими освітніми потребами – це документ, що визначає персоналізовану освітню траєкторію здобувача освіти з особливими освітніми потребами, встановлює зміст, форми, темп і способи навчання, а також необхідні адаптації, модифікації та підтримку з боку педагогічних працівників і фахівців. Такий план враховує здібності, потреби й можливості здобувача та затверджується Університетом.

1.5. Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту».

II. ОСОБЛИВОСТІ ВСТУПУ ТА ПРОФОРІЄНТАЦІЇ

2.1. Університет забезпечує створення спеціальних умов за необхідності для проходження вступних випробувань (збільшення часу на складання тестів, залучення перекладача жестової мови, використання альтернативних форматів матеріалів, доступність аудиторій тощо) вступниками, котрі повідомили приймальну комісію про таку потребу при реєстрації на випробування. За потреби організовується дистанційний формат складання вступних випробувань відповідно до вимог законодавства.

2.2. Університет забезпечує проведення профорієнтаційної роботи з урахуванням стану здоров'я абітурієнтів та рекомендацій фахівців. Інформаційні матеріали для вступників за обґрунтованої необхідності мають подаватися у форматах, доступних для осіб з порушеннями зору та слуху.

III. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами мають право на:

- здобуття якісної вищої освіти на рівній основі з іншими здобувачами, без дискримінації та з урахуванням індивідуальних потреб;
- безкоштовний психолого-педагогічний супровід та консультативну допомогу уповноваженої особи з питань інклюзії під час навчання;
- навчання за індивідуальним навчальним планом, який враховує особливості їхнього розвитку та стану здоров'я;
- забезпечення доступності навчальних матеріалів, будівель, споруд і приміщень Університету (розумне пристосування);
- використання під час освітнього процесу допоміжних засобів навчання, технічних засобів реабілітації, адаптованих методів оцінювання результатів навчання;
- конфіденційність інформації про стан здоров'я та нерозголошення медичних діагнозів, окрім випадків, передбачених законодавством;
- отримання інформації про наявність соціальних виплат та стипендій, передбачених законодавством для осіб з інвалідністю;
- право на участь у прийнятті рішень щодо свого індивідуального навчального плану та форм оцінювання.

3.2. Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами зобов'язані:

- дотримуватися Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку та цього Положення;
- сумлінно виконувати освітню програму та індивідуальний навчальний план (за наявності);
- своєчасно інформувати (особисто або через законних представників) адміністрацію Університету, деканат або уповноважену особу про необхідність створення спеціальних умов для навчання чи проживання;
- толерантно ставитися до інших учасників освітнього процесу;
- співпрацювати з уповноваженою особою та групою супроводу для визначення необхідних форм підтримки.

3.3. Науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету мають право:

- отримувати від уповноваженої особи з питань інклюзії та / або деканатів інформацію про наявність у групі здобувачів освіти з особливими освітніми потребами та рекомендації щодо організації роботи з ними (з дотриманням умов конфіденційності);
- звертатися за методичною та консультативною допомогою до уповноваженої особи щодо адаптації навчальних матеріалів та методів оцінювання;
- вносити пропозиції щодо покращення інклюзивного освітнього середовища Університету;
- право на участь у підвищенні кваліфікації з питань інклюзивної освіти за рахунок університету;
- на облік робочого часу для проведення індивідуальних занять із здобувачами з особливими потребами в межах загального навантаження або погодинного навантаження науково-педагогічного працівника.

3.4. Науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету зобов'язані:

- дотримуватися принципів педагогічної етики, поваги до гідності, прав і свобод здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- зберігати конфіденційність інформації про стан здоров'я здобувачів освіти, що стала їм відома у зв'язку з виконанням посадових обов'язків.

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в Університеті передбачає створення інклюзивного освітнього середовища із застосування принципів універсального дизайну та розумного пристосування у сфері освіти відповідно до норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

4.2. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення закладів вищої освіти неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням принципів універсального дизайну.

4.3. Університет забезпечує доступ до необхідних навчально-методичних матеріалів та інформаційно-комунікаційних технологій для організації

навчального процесу здобувачів виходячи з освітніх потреб незалежно від наявності інвалідності та в разі необхідності розумними пристосуваннями.

4.4. Університет в освітньому процесі використовує найбільш прийнятні для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методи і способи спілкування, в тому числі українську жестову мову, рельєфно-крапковий шрифт (шрифт Брайля) із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників.

4.5. В Університеті здобувачам, виходячи з освітніх потреб, забезпечується доступність інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат та інші).

4.6. Ректор ПДАУ на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб, утворює інклюзивну групу. Утворення інклюзивної групи в ПДАУ та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу ректора.

4.7. Індивідуальний формат інклюзивного навчання може застосовуватися без утворення окремої інклюзивної групи.

4.8. Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій та інших факторів впливу на освітній процес.

4.9. З метою організації інклюзивного навчання в Університеті на працівника в межах існуючої штатної чисельності покладаються обов'язки уповноваженої особи з питань інклюзії та рівних можливостей. Уповноважена особа діє на підставі цього положення, статуту Університету та відповідного положення, затвердженого вченою радою університету.

4.10. В Університеті передбачено можливість створення групи супроводу для конкретного здобувача чи групи здобувачів освіти (до якої можуть входити: уповноважена особа, куратор групи, психолог, представник деканату), яка за необхідності залучається до організації інклюзивного навчання.

4.11. Уповноважена особа / група супроводу виконує такі завдання:

- співпрацює із структурними підрозділами Університету щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- співпрацює з деканатами у питаннях розробки індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, проводить моніторинг його виконання, ініціює внесення до нього змін;

- співпрацює з відділом із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку з питань організації підготовки (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних працівників ПДАУ та соціальних працівників, волонтерів для роботи із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами;

- консультує та надає методичну допомогу науково-педагогічним працівникам закладу вищої освіти щодо організації освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

– провадить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

4.12. Науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету забезпечують викладання дисциплін згідно чинного трудового законодавства та внутрішніх положень університету та, за необхідності, залучаються уповноваженою особою / групою супроводу до адаптації навчальних матеріалів (презентації, роздаткові матеріали тощо) для доступності здобувачам згідно правил універсального дизайну.

4.13. Науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету застосовують адаптовані методи та форми поточного й підсумкового контролю знань відповідно до рекомендацій індивідуального навчального плану здобувача.

4.14. Електронні освітні ресурси та платформи дистанційного навчання Університету мають відповідати вимогам веб-доступності (стандарт WCAG 2.1.)».

V. ОЦІНЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ

5.1. За наявності належного обґрунтування, для осіб з особливими освітніми потребами може бути передбачене застосування адаптацій умов проведення поточного та підсумкового контролю. Адаптації можуть включати зміну способу виконання завдання (наприклад, усну відповідь замість письмової), збільшення часу на виконання, використання технічних засобів тощо.

5.2. Застосування таких адаптацій не змінює вимог до досягнення здобувачем програмних результатів навчання.

5.3. Оцінювання здійснюється з урахуванням принципів академічної доброчесності та еквівалентності вимог.

VI. СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ СУПРОВІД ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

6.1. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами розробляється за його участю, з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), уповноваженої особи, представників деканату, психолога (за потреби), підписується здобувачем освіти та затверджується керівником закладу вищої освіти.

6.2. Спеціальний навчальний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в Університеті передбачає, зокрема:

– допомогу учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, написання та моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, організацію індивідуальних консультацій тощо;

– системну діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу;

– заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти.

– створення належних умов для забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу, які можуть включати обладнання ресурсних кімнат; приміщень для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни тощо.

6.3. Супровід здобувача освіти з особливими освітніми потребами можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

Види супроводу:

- педагогічний;
- психологічний;
- соціальний;
- інформаційно-технологічний.

6.4. За необхідності здобувачу надається ментор або тьютор.

6.5. Університет надає освітні послуги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел. Університет має право залучати грантові, благодійні та міжнародні ресурси для розвитку інклюзивного освітнього середовища.

6.6. Уповноважена особа або відповідний підрозділ консультує здобувачів щодо оформлення документів на отримання соціальної стипендії згідно з чинним законодавством

6.7. Інформація про діагноз чи особливі потреби є конфіденційною і може передаватися викладачам лише в обсязі, необхідному для організації навчання.

VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Це Положення набирає чинності з моменту його затвердження наказом ректора університету.

7.2. Щонайменше один раз на 3 роки в Університеті проводиться перегляд та оновлення цього Положення відповідно до змін законодавства та практики функціонування інклюзивної освіти.